ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน

Knowledge Management Strategy of the Schools under the Office of Basic Education Commission in the Upper North Region.

วีระวรรณ คฤหานนท์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดการความรู้และศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาสภาพการจัดการความรู้และยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ด้วยแบบสอบถามจากบุคลากรในสถ านศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่ งเป็นบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 636 คน ขนาดกลาง จำนวน 665 คน ขนาดใหญ่ จำนวน 180 คน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ แ ละวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดกับยุทธศาสตร์การจัดการความรู้โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อให้ได้ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากรที่เป็นตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ มีผลการศึกษาสภาพการจัดการความรู้อยู่ในอันดับสูงสุดของแต่ละขนาดสถานศึกษา สังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ จัดทำร่างยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันโดยการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะก รรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือตอนบนอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการเรียนรู้และด้านการแลกเปลี่ ยนแบ่งปันความรู้ ตามลำดับ และ ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือตอนบน มี 8 ยุทธศาสตร์ 43 ตัวชี้วัด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร มี 5 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ด้านผู้นำหรือผู้บริหาร มี 5 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความรู้และนวัตกรรม มี 6 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ด้านการถ่ายทอดความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดี มี 6 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี มี 5 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ด้านคนทำงานด้วยความรู้ มี 6 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ด้านปัจเจกบุคคล มี 5 ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างค่านิยมร่วม มี 5 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ สถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน

[1] ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม

Abstract

The purposes of this research were to study the knowledge management and the knowledge management strategy of the schools under the Office of Basic Education Commission in the upper north region.This study collected the data over the knowledge management and the knowledge management strategies by using the questionnaires on the target groups who were the staff member of the schools in the upper north region. The target groups were divided into 3 groups : the small size group with 636 personnels, the medium size group with 665 personnels, and the large size group with 180 personnels.

This research was to analyze the relationship between the knowledge management processes and the knowledge management strategy and analyze the relationship between the indicators and the knowledge management strategy by multiple regression analysis to obtain indicators that are related to the strategic management of the knowledge-based criteria, together with interviewing the executives and the representative from each learning department of the schools with the results of the study of the knowledge management ranked the highest of each size of the school then synthesize the results of the interview mentioned. A draft of the strategy for knowledge management within the schools was carried out and verified by the expert group.

The study found that the knowledge management strategy of the schools in the upper north region has 8 strategies with 43 indicators, all of which are 5 indicators of the strategic management of the knowledge throughout the organization , 5 indicators of the leadership or management strategy, 6 indicators of the strategy to create the knowledge and the innovation , 6 indicators of the strategy of the knowledge transference and good practices, 5 indicators of the strategy of communication and technology, 6 indicators of the strategy of the knowledge workers , 5 indicators of the strategy of the individual consideration and 5 indicators of the strategy to create social value.

Keywords: knowledge management strategy , schools , basic education commission

ความเป็นมาของปัญหา

การบริหารจัดการความรู้ เป็นกระบวนการ (Process) ที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อการพัฒนางาน ให้มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น 2) เพื่อการพัฒนาคน คือ ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ 3) เพื่อการพัฒนาฐานความรู้ ส่งเสริมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ควรทำในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เพราะความรู้ในสถานศึกษาทุกแห่งมีมากมายแต่สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้จัดเก็บให้เป็นระบบ โดยเฉพาะความรู้ต่างๆ ที่ฝังลึกอยู่ในตัวคนที่เป็นทักษะ

เฉพาะคนที่เกิดจากประสบการณ์สอน ค่านิยม และพฤติกรรมการสอน (Tacit knowledge) ก็จะจางหายไปกับผู้เกษียณอายุราชการ จากการลาออก หรือโอนไปปฏิบัติในหน่วยงานอื่น ทำให้ความรู้ในคนๆ นั้นไม่ได้ ถูกเก็บไว้ให้เป็นประโยชน์กับผู้ร่วมงานรุ่นหลัง การจัดการความรู้ในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องมียุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ เหมาะสม เพราะยุทธศาสตร์มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานให้สำเร็จ ยุทธศาสตร์เป็นแผนการปฏิบัติที่รวบรวมความพยายามทั้งหลายเพื่อให้บ รรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย2) วิธีการไปสู่เป้าหมาย 3) เครื่องมือ ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย การจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงควรมียุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการความรู้ ส่งเสริมองค์กรการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ครอบคลุมหลากหลายยากที่จะนำไปปฏิบัติได้ครบถ้วนสมบูรณ์และโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีแนวทางการจัดการความรู้ที่เป็นรูปธรรมและไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง การกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ชัดเจนจะทำให้การจัดกา รความรู้ในสถานศึกษามีแนวทาง เป้าหมายในการจัดการความรู้ พัฒนาคน พัฒนางาน และส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีคุณภาพเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจั ดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือตอนบนโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสอง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ยังมีคุณภาพไม่เป็นไปตามเกณฑ์การรับรองคุณภาพของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553) แสดงว่าคุณภาพด้านผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อาจจะเนื่องมาจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ในภาคเหนือตอนบนอยู่ในสภาพภูมิประเทศที่ห่างไกล ทุรกันดาร เดินทางยากลำบาก เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดแคลนครู สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และขาดแคลนเทคโนโลยีในการเข้าถึงความรู้และการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการบริการสารสนเทศไม่ทั่วถึง ในขณะเดียวกันในการบริหารจัดการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนไม่ได้คำนึงถึงยุทธศาสตร์ในการจัดการความรู้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. การศึกษาสภาพการจัดการความรู้และยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา

ประชากร เป็นบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 3,485 โรง เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 2,052 โรง ขนาดกลาง 1,235 โรง และขนาดใหญ่ 198 โรง รวม 35,088 คน

กลุ่ม ตัวอย่าง เป็นบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้มาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน

โดยสุ่มสถานศึกษาและคำนวณกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาจากสถานศึกษาทั้งหมด 3,485 โรง ได้ 359 โรงเรียน โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่จากนั้นคำนวณตัวอย่างสถานศึกษาตามสัดส่วนจากจำนวนสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มขนาดสถานศึกษาและคำนวณตัวอย่างสถานศึกษาตามสัดส่วนของสถานศึกษาแต่ละขนาดแยกเป็นรายจังหวัดแล้วสุ่มตัวอย่างบุคลากรแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา1 คน โดยการเจาะจง และบุคลากรโดยการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก 3 คน ขนาดกลาง 5 คน และขนาดใหญ่ 9 คน ได้ตัวอย่างสถานศึกษาและตัวอย่างบุคลากร คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 212 โรง บุคลากร 636 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 133 โรง บุคลากร 665 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน20 โรง บุคลากร 180 คน

2. การศึกษาเพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษาที่มีการจัดการความรู้อยู่ในอันดับสูงสุดของแต่ละขนาด

ประชากร การสั มภาษณ์ เป็นบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

กลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์ เป็นบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่ขนาดละ 1 โรง จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาสถานศึกษาละ 1 คน ได้มาโดยการเจาะจง และบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษาละ 8 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

3. การตรวจสอบยืนยันชุดยุ ทธศาสตร์การจัดการความรู้

ประชากรการสนทนากลุ่ม (Focus group)เป็นนักวิชาการด้านการจัดการความรู้ นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง การสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเสนอแนะที่พ้องกัน (Snowball sampling) ประกอบด้ วย นักวิชาการด้านการจัดการความรู้ จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน และ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน5 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อ ศึกษา สภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษา และแบบสอบถามเพื่อศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษาและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบยืนยันชุดยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

การศึกษาพบว่ายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน มี 8 ยุทธศาสตร์ 43

ตัวชี้วัด มีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร เป็นแนวทางการดำเนินการที่นำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีกาประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การปฏิบัติตลอดจนประสบการณ์ของบุคลากรอย่างเป็นระบบในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นในทุก ภาคส่วนและทุกระดับของสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษามีการประมวลความรู้ สารสนเทศ ความคิด การปฏิบัติ และกระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์และ เป้าหมายของการจัดการความรู้ที่ชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ตรงกัน
2) สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการสร้างความรู้และนวัตกรรมจากประสบการณ์และการปฏิบัติงาน 3) สถานศึกษามีการสร้างความมุ่งมั่นที่จะทำให้การจัดการความรู้เกิดขึ้นทุกระดับภายในสถานศึกษา 4) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน 5) สถานศึกษามีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการจัดรวบรวมสารสนเทศจากทุกภาคส่วนของสถานศึกษา

2. ยุทธศ าสตร์ด้านผู้นำหรือผู้บริหาร เป็นแนวทางการดำเนินการที่ใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้นำหรือผู้บริหาร สามารถพัฒนาระบบการจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายให้ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการจัดการความรู้และใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ผู้นำหรือผู้บริหารได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการพัฒนาการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ 2) ผู้นำหรือผู้บริหารได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารคนบริหารงานและบริหารความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
3) ผู้นำหรือผู้บริหารแสวงหาหรือใช้สารสนเทศและความรู้เพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
4) ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นบุ คคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการความรู้5) ผู้นำหรือผู้บริหารมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความรู้และสร้างองค์ความรู้

3. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความรู้และนวัตกรรม เป็นแนวทางการดำเนินการที่นำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรและผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างความรู้และนวัตกรรม ที่เกิดจากการเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษา ป ระกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสร้างความรู้และนวัตกรรมให้กับบุคลากร
2) สถานศึกษามีการรวบรวมนวัตกรรม แนวความคิด กระบวนการทำงาน และองค์ความรู้ใหม่ ๆ
3) สถานศึกษามีสื่อ เทคโนโลยีหรือเครื่องมือในการสร้างความรู้และนวัตกรรมอย่างเพียงพอ 4) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนพัฒนาผลงานทางวิชาการจากการสร้างความรู้และนวัตกรรม5) สถานศึกษาจัดให้มีการเผยแพร่นวัตกรรมของบุคลากรและสถานศึกษา
6) บุคลากรมีการพัฒนาความรู้และสร้างความรู้ที่เกิดจากการเรียนการสอน

4. ยุทธศาสตร์ด้านการถ่ายทอดความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดี เป็นแนวทางการดำเนินการที่นำไปใช้เพื่อ

ส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ แบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรและผู้เรียนมีการถ่ายทอดความรู้ แบ่งปันความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดี ทำให้ความรู้แพร่กระจายและไหลเวียนภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการจัดทำมาตรฐานความรู้ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ ในการทำงานระหว่างบุคลากร 3) สถานศึกษามีฐานความรู้(Knowledge base) ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีในด้านต่าง ๆ สำหรับบุคลากรเพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงาน 4) สถานศึกษามีการส่งเสริมการสร้างผลงานการปฏิบัติที่เป็นดีแก่บุคลากร 5) สถานศึกษามีคลังความรู้ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้หรือความรู้ที่ได้รับหลังจากการทำงาน 6) สถานศึกษามีการนำเสนอการปฏิบัติที่ดี ของบุคลากรและสถานศึกษาสู่สาธารณะชน

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี เป็นแนวทางการดำเนินการที่นำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรและผู้เรียนมีการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน 2) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรรับทราบวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้ 3) สถานศึกษามีระบบอินเทอร์เน็ทและอินทราเน็ทที่ช่วยให้บุคลากรและผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้สะดวกรวดเร็ว 4) สถานศึกษามีการสร้างช่องทางการสื่อสารอิเล็คทรอนิคส์ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมการจัดการความรู้ของสถานศึกษา 5) สถานศึกษามีระบบสำนักงานอัตโนมัติที่สนับสนุนการเผยแพร่และการไหลเวียนของเอกสารภายในสถานศึกษา

6. ยุทธศาสตร์ด้านคนทำงานด้วยความรู้ เป็นแนวทางการดำเนินการที่นำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการใช้ความรู้และสร้างสรรค์ความรู้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ และสร้างสรรค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการสร้างและพัฒนาทัศนคติที่ดีของบุคลากรต่อการใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน 2) สถานศึกษามีแผนการพัฒนาบุคลากรในการทำงานด้วยการใช้ความรู้อย่างเป็นระบบ 3) สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแสดงออกในการนำเสนอความรู้ 4) สถานศึกษาส่งเสริมบุคลากรให้มีการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง5) สถานศึกษาส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มนักปฏิบัติที่ใช้ความรู้ในการทำงาน 6) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการยอมรับ ชื่นชม ยกย่อง บุคลากรที่สร้างความรู้และใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน

7. ยุทธศาสตร์ด้านปัจเจกบุคคล เป็นแนวทางการดำเนินการที่นำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรและผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถและความ

เชี่ยวชาญที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดดังนี้ 1) สถานศึกษามีแผนการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นรายบุคคล 2) สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญตามความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล 3) สถานศึกษาส่งเสริมการใช้ความรู้เชิงประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวบุคลากร มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา 4) สถานศึกษามีการมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากร 5) บุคลากรผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากเพื่อนร่วมงาน

8. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างค่านิยมร่วม เป็นแนวทางการดำเนินงานที่นำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีค่านิยม การประพฤติปฏิบัติและวัฒนธรรมในการทำงานเพื่อเพิ่มสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการจัดการความรู้ มีเป้าหมายให้บุคลากรและผู้เรียนมีค่านิยม การประพฤติปฏิบัติและวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษาร่วมกัน ทำให้เกิดความรัก ศรัทธาต่อสถานศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดดังนี้ 1) สถานศึกษามีการสร้างค่านิยมให้บุคลากรให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้และการปรับปรุงคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาส่งเสริมการถ่ายทอดค่านิยมของสถานศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องหรือระหว่างบุคลากร 3) สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีค่านิยมในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้ร่วมกันสร้าง และชื่นชมในอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) สถานศึกษา เห็นคุณค่าชื่นชมและให้การยอมรับบุคลากรที่สร้างและพัฒนาองค์ความรู้

อภิปรายผล

ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร ซึ่งสถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการ ความรู้ที่ชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ตรงกัน มีการสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการสร้างความรู้และนวัตกรรมจากประสบการณ์และการปฏิบัติงาน มีการสร้างความมุ่งมั่นที่จะทำให้การจัดการความรู้เกิดขึ้นทุกระดับภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการจัดรวบรวมสารสนเทศจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กรเป็นการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมายของการจัดการความรู้ร่วมกันของบุคลากรทุกคน นั่นคือการสานวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Gamble PR, & Blackwel J. (2001) ที่กล่าวว่ายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ทั่วทั้งองค์กร เป็นการแสดงความมุ่งมั่นในการจัดทำแผนระดับสูงของสถาบันที่ต้องการกำหนดความชัดเจนว่าสถาบันหรือองค์กรต้องการจะทำอะไร อย่างไรจึงจะทำให้การบริหารความรู้บรรลุเป้าหมาย การบริหารความรู้ในสถาบันควรคำนึงถึง วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพแวดล้อมของสถาบันเป็นหลัก ยังสอดคล้องกับ George Steiner (1979) ที่ว่า ยุทธศาสตร์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กร โดยเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจกำหนดทิศทาง ซึ่งก็คือ เป้าประสงค์ และพันธกิจ อันประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้บรรลุแนวทางที่ตั้งไว้ โดยยุทธศาสตร์จะตอบคำถามว่า องค์กรจะต้องทำอะไร มีเป้าหมายอะไร และจะไปถึงได้อย่างไร

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนา

ทักษะการสร้างความรู้และนวัตกรรมให้กับบุคลากรมีการรวบรวมนวัตกรรม แนวความคิด กระบวนการทำงาน และองค์ความรู้ใหม่ ๆ มีสื่อ เทคโนโลยีหรือเครื่องมือในการสร้างความรู้และนวัตกรรมอย่างเพียงพอ ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนพัฒนาผล งานทางวิชาการจากการสร้างความรู้และนวัตกรรม และจัดให้มีการเผยแพร่นวัตกรรมของบุคลากรและสถานศึกษาทั้งนี้เนื่องจากการสร้างความรู้และนวัตกรรมเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรให้มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมขึ้นมาใหม่ที่จะนำไปสู่การจัดการความรู้ต่อผู้เรียน ถ้าสามารถปฏิบัติได้ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับ Gamble PR, & Blackwel J. (2001) ที่ว่ายุทธศาสตร์สร้างความรู้และนวัตกรรมเน้นการสร้างความรู้ใหม่ โดยการยกระดับความรู้เดิม ซึ่งทำโดยใช้นวัตกรรมและความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญ การจัดการความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งต้องการองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายอย่างเกี่ยวกับวัฒนธรรมและความสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ด้านการถ่ายทอดความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดี ซึ่งสถานศึกษามีการจัดทำมาตรฐานความรู้ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ ในการทำงานระหว่างบุคลากร มีฐานความรู้ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีในด้านต่าง ๆ สำหรับบุคลากรเพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงานมีการส่งเสริมการสร้างผลงานการปฏิบัติที่เป็นดีเด่นบุคลากร มีคลังความรู้ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้หรือความรู้ที่ได้รับหลังจากการทำงาน และมีการนำเสนอการปฏิบัติที่ดี ของบุคลากรและสถานศึกษาสู่สาธารณะชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ด้านการถ่ายทอดความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดีถือว่ามีความสำคัญในสถานศึกษาโดยบุคลากรทุกคนไม่ควรใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียวในการถ่ายทอดความรู้ ควรส่งเสริมพัฒนาให้มีการแสวงหาความรู้พร้อมๆ กันไปด้วย นั่นคือเป็นการแบ่งปันความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้จะก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ดีทั่ว ทั้งองค์กร ย่อมส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ Gamble PR, & Blackwel J. (2001) ที่ว่ายุทธศาสตร์การถ่ายทอดความรู้และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practice) มักใช้เป็นยุทธศาสตร์เสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินการและพัฒนาความรู้ที่ฝังอยู่ในผลิต ภัณฑ์หรือบริการ องค์กรที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้จะเน้นการทำงานเป็นทีม เน้นความสัมพันธ์และการทำงานเป็นเครือข่ายสำหรับเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ มีวิธีการที่หลากหลายในการส่งเสริมความร่วมมือในการถ่ายทอดความรู้ ตัวอย่างเช่น ศูนย์วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practice center) ชุมชนแห่งการปฏิบัติ (Community of practice) รวมทั้งการจัดระบบสำหรับปรับโครงสร้างคลังข้อมูล และระบบการกระจายความรู้

ยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ซึ่งสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ส่งเสริม ให้บุคลากรรับทราบวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้มีระบบอินเทอร์เน็ทและอินทราเน็ทที่ช่วยให้บุคลากรและผู้เรียน สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้สะดวกรวดเร็ว มีการสร้างช่องทางการสื่อสารอิเล็คทรอนิคส์ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมการจัดการความรู้ของสถานศึกษา มีระบบสำนักงานอัตโนมัติที่สนับสนุนการเผยแพร่และการไหลเวียนของเอกสารภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้อีกด้านหนึ่งเช่นกัน เพราะการสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่งหรือจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน การ

สื่อสารอาจมีหลายช่องทาง เช่น สื่อสารด้วยวาจา การสื่อสารโดยหนังสือเวียนหรือการการสื่อสารโดยผ่านเทคโนโลยี การสื่อสารการจัดการความรู้ในยุคปัจจุบัน ทำอย่างไรให้เกิดความรวดเร็วย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับ ชริยา จันทร์อิน (2550) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้ช่วยสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้โดยนัย หรือความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ภายในองค์การ และสอดคล้องกับ ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2548) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้เพิ่มคุณค่าเมื่อสามารถลดต้นทุนเวลา และพยายามช่วยให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน หรือการแบ่งปันความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ด้านคนทำงานด้วยความรู้ ซึ่งสถานศึกษามีการสร้างและพัฒนาทัศนคติที่ดีของบุคลากรต่อการใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน มีแผนการพัฒนาบุคลากรในการทำงานด้วยการใช้ความรู้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้บุคลากรแสดงออกในการนำเสนอความรู้ ส่งเสริมบุคลากรให้มีการเรียนรู้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มนักปฏิบัติที่ใช้ความรู้ในการทำงาน และส่งเสริมให้มีการยอมรับ ชื่นชม ยกย่อง บุคลากรที่สร้างความรู้และใช้ความรู้ในการ ปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายุทธศาสตร์ด้านคนทำงานด้วยความรู้ เป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาสามารถนำความรู้หรือองค์ความรู้ไปปฏิบัติงาน สามารถสร้างสรรค์งานอย่างเป็นระบบ ย่อมเกิดทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานของตนเองก่อให้เกิดเป็นบุคคลแห่งเรียนรู้ นำไปสู่สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ(2548) กล่าวว่า ทักษะ6 อย่างของคนทำงานในยุคสังคมฐานความรู้ ได้แก่ 1) ทักษะการคิด (Thinking) คนทำงานในสังคมยุคใหม่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักการสร้างความคิด คิดให้มาก และพยายามคิดให้ได้ คิดให้เป็นด้วยตัวเอง พร้อมทั้งมีทักษะความสามารถในการคิดต่อยอดความรู้ที่ได้รับมา ทั้งจากการเรียน การอ่านหนังสือหรือจากประสบกาณ์การทำงาน เพื่อสร้างความสามารถและโอกาสของความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน2) ทักษะการเขียน (Writing) คนที่คิดได้คิดเก่งแต่ไม่มีวิธีหรือขาดทักษะการนำเสนอก็ไม่อาจจัดได้ว่ามี ขีดความสามารถกว้างขวางเท่าใดนัก ผู้รู้ท่านว่า เมื่อคิดอะไรออกมาได้แล้วซึ่งอาจจะเป็นวิธีการทำงาน วิธีการปรับปรุงงานในหน้าที่รับผิดชอบ ต้องรู้จักการเขียนสิ่งที่คิดออกมา แต่ กระนั้นการฝึกทักษะในการเขียนก็ยังเป็นเรื่องที่จำเป็น โดย เนื้อแท้นั้น การเขียนก็คือ การถ่ายทอดข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ทั้งหลายไปสู่ผู้อื่นด้วยตัวอักษร 3) ทักษะการอ่าน (Reading) การอ่านจัดได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยเสริมความรู้ให้แก่เราได้อย่างมหาศาล การอ่านจะเติมเต็มในสิ่งที่เรายังไม่รู้และ ยังเป็นการเรียนรู้ที่จะรับฟังและยอมรับความคิดความเห็นของผู้อ่านที่บรรจง เขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกมา 4) ทักษะการพูด (Speaking) เป็นเรื่องที่สำคัญของการสื่อสาร คนทำงานยุคใหม่จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และรู้จักวิธีการพูดให้ถูกต้อง เหมาะสม รู้จักวิธีการนำเสนอต่อผู้อื่น การจะพูดให้ได้ให้ดีนั้น อยู่บนพื้นฐานของการที่เรามีข้อมูลหรือรู้เรื่องที่จะพูดนั้นอย่างน้อยก็ในระดับหนึ่ง คนทำงานก็จะต้องเรี ยนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถในการพูดในหลากหลาย สถานการณ์ เรียนรู้และทดลองปฏิบัติเพื่อลดจุดอ่อนของการพูด เพื่อให้ตรงประเด็นและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง 5) ทักษะการฟัง (Listening) การฟังเป็นการเปิดโลกทัศน์ของความคิด และเป็นการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากค นอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่น้อยเช่นกัน เพราะการฟังก่อให้เกิดการรับรู้ได้รวบเร็วกว่าการอ่าน 6) ทักษะการปฏิบัติ (Doing)

เป็นการแสดงให้เห็นว่า ทักษะต่างๆ จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับการทำงานหรือกับการดำรงชีวิตได้จริง

ยุทธศาสตร์ด้านปัจเจกบุคคล ซึ่งสถานศึกษามีแผนการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นรายบุคคล ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญตามความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการใช้ความรู้เชิงประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวบุคลากร มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา มีการมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรและบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้เนื่องจาก ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ด้านปัจเจกบุคคลมีความสำคัญในการบริหารบุคลากรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดการความรู้ โดยที่มีการส่งเสริมหรือพัฒนามอบหมายงานหรือสอนงานให้กับบุคลากรตรงกับความสามารถหรือพัฒนาบุคลากรที่ยังไม่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญให้เกิดคุณภาพในงานที่ตนเองปฏิบัติทำให้การพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับ Gamble PR, & Blackwel J. (2001) ที่ว่ายุทธศาสตร์ปัจเจกบุคคลเน้นความเชื่อว่า ความรู้เป็นทรัพย์ส่วนบุคคลที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นเจ้าของ จึงต้องมีมาตรการสนับสนุนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ค้นหา คงไว้ และขยายความรู้โดยมีเป้าหมายให้ทุกคนในองค์กรปรับความรู้ของตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ความรู้เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ การจัดการความรู้เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ระบบอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบแรงจูงใจจึงต้องส่งเสริมการจัดการความรู้ระดับบุคคลและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคล ให้การตอบแทนแก่การสอนงาน (Coaching) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) และการพัฒนาตนเอง เป้าหมายของยุทธศาสตร์นี้ คือ การสร้างวัฒนธรรมความรู้เข้มข้น

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างค่านิยมร่วม ซึ่งสถานศึกษามีการสร้างค่านิยมให้บุคลากรให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้และการปรับปรุงคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการถ่ายทอดค่านิยมของสถานศึกษาจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง หรือระหว่างบุคลากร ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีค่านิยมในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้ร่วมกันสร้าง และชื่นชมในอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและเห็นคุณค่า ชื่นชมและให้การยอมรับบุคลากรที่สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างค่านิยมร่วม เป็นการสร้างวัฒนธรรมหรือประเพณีปฏิบัติที่ให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนในองค์กร เมื่อใดจะมีการจัดการความรู้โดยคำนึงถึงค่านิยมร่วมย่อมก่อให้เกิดอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ในขณะเดียวกันการส่งเสริมค่านิยมร่วมในสถานศึกษาจะทำให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่ผูกพันและศรัทธาต่อสถานศึกษา

ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับจันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2554) ที่ว่า ค่านิยมร่วมเป็นสิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็นการมีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปของความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคลเป็นแบบฉบับของความเป็นแบบฉบับของความคิดของการจัดการ อย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ข้อมูลเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ไว้อย่างชัดเจน แต่มีการปฏิบัติด้านกระบวนการจัดการความรู้ทุกกระบวนการในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน จึงควรส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับ

วิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษา

2. กระบวนการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้มีความสำคัญที่สุดต่อยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ ขณะที่พบว่าการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ในสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับน้อย จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ระหว่างกันและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ให้มากขึ้น

3. ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้เป็นแนวทางการดำเนินงานที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงควรมียุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อค้นพบจากการศึกษา พบว่า กระบวนการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อยุทธศาสตร์การจัดการความรู้อยู่ในลำดับต้น ๆ แต่โดยสภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษา พบว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมด้านการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลจากการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือตอนบน เขตพื้นที่การศึกษาควรนำยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ได้ไปส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ในสถานศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาทั่วประเทศนำยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ได้ในครั้งนี้ สามารถนำไปวิจัยต่อยอดให้ได้มาซึ่งยุทธศาสตร์การจัดการความรู้เพิ่มเติมหรือนำยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ได้พร้อมตัวชี้วัดไปศึกษาวิจัยให้ได้ระดับคุณภาพของการประเมินแต่ละตัวชี้วัดเพื่อนำไปประเมินคุณภาพการจัดการความรู้แต่ละยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา

2. ผลการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน น่าจะนำไปเป็นแนวทางในการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในภาคอื่น ๆ ของประเทศเพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับภาคนั้น

เอกสารอ้างอิง

ชริยา จันทร์อินทร์(2550).**การศึกษาความพร้อมในการนำระบบการจัดการความรู้มาใช้ในมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์** . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมห าบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเ ทศ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ .(2548). **การจัดการความรู้ในองค์กร**.ธุรกิจ. กรุงเทพฯ. เอ็กซเปอร์เน็ท การพิมพ์.

พนัส หันนาคิน . (2542). **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร** กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรรณี สวนเพลง. (2552).**เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรร มสำหรับการจัดการความรู้** . กรุงเทพฯ ซีเอ็ดยูเคชั่น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ . (2552). **คู่มือการ**

ดำเนินงานตามตัวชี้วัดการจัดการความรู้ : การจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พศ.2552. (เอกสารอัดสำเนา)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือตอนบน**. กรุงเทพฯ: สมศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา . (2548). กระทรวงศึกษาธิการ . **มาตรฐานการศึกษาชาติ**.กรุงเทพฯ สหายบล๊อกและการพิมพ์

อำนวย เถาตระกูล. (2550). **การพัฒนารูปแบบการบริหารความรู้ในสถาบันอาชีวศึกษาไทย** วิทยานิพนธ์ .ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

จันทิรา ธนสงวนวงศ์. (2554). **ค่านิยมในสังคมไทย**. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://mos.e-tech.Ac.th/mdec/learning/h1301/uni06.html เข้าถึงเมื่อ 16 กันยายน2554.

วิจารณ์ พานิช.(2554). **ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.kmi.or.th/kmi-articles/prof-icharn-panich/28- 0001-intro-to-km.html เมื่อ 20 ธันวาคม2554.

สมชาย นำประเสริฐชัย . (2549). **เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้** . (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.kmi.or.th/document/Tech_KM.pdf .

Gamble, P.R., & Blackwell, J. , (2001). **Knowledge Management: A State of the Art Guide**. Kogan Page Ltd .

Hoy, W.K., and Miskel, C.G., (2001). **Educational Administraion: Theory, Research, and** Kao, Hsin.. 2005.**The exploration of the relationship between Taiwanese executive leadership style and knowledge management practice in Maonland China.** A dissertation submitted in partial satisfaction of the requirements for the degree of doctor of Philosophy in Education Business and Business Administration Management of the University of the Incarmate Word .Practice. 6th ed., New York: McGraw-Hill.

Miller, W.R. & Meyers, R.J. (1995). **The Community Reinforcement Approach**. Alcohol Research and Health.

Mintzberg,H. (1998).**The rise and fall strategic planning.** New York: The press.

McKeown, Max.(2008). **The Truth About Innovation**. London, UK: Prentice Hall.

Nonaka, I. &Takeuchi, H. (1995).**The knowledge-creating company: how Japanese Companies create the dynamics of innovation.**New York: Oxford University Press.

Ruch, W. (1992). **Asessessment of appreciation of humor : Study with the 3 WD humor test, in: adcances in Persionality Assessments (Vol.9). J.N. Butcher and C.D. Spielberger,eds.**,Hillsdale, NL: Erlbaum.

Senge, Peter M. (2006).**The fifth discipline : the art and practice of the learning organization.** New York : Currency.

Steiner, G. (1979). **Strategic Planning: What Every Manager Must Know**. New York: The Free Press.

Urben, GC.;Hughes, L.W.; and Norris, C.J.; (2001). **The Principle: Creative Leadership for Effective Schools**. 4th ed., Boston:Allyn &Bacon